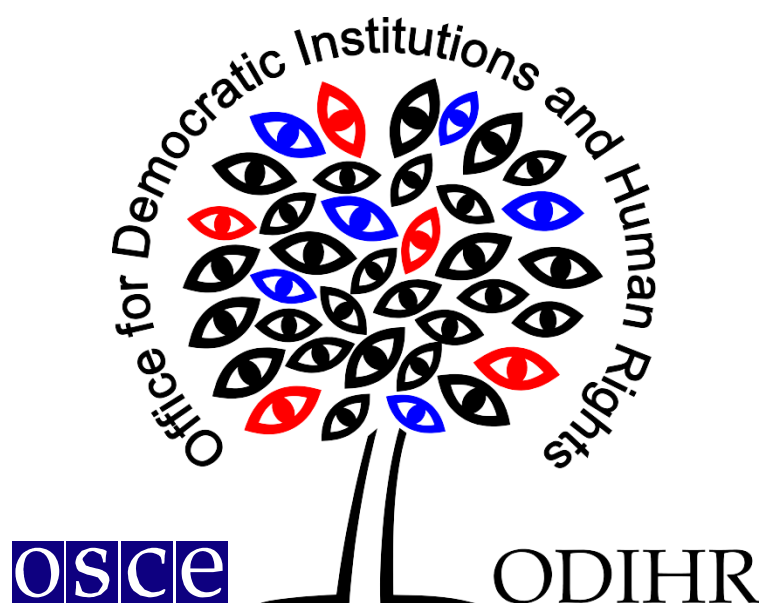

**Третій проміжний звіт щодо виявлених порушень
міжнародного гуманітарного права та міжнародного
права прав людини в Україні**

17 липня 2023 р.

Резюме

1. Згідно зі своїм мандатом щодо моніторингу, БДППЛ започаткувало Ініціативу з моніторингу в Україні (ІМУ) для здійснення спостереження та звітування щодо нагальних проблем, які впливають на життя цивільних осіб і військовополонених після військового нападу з боку Російської Федерації на Україну 24 лютого 2022 року. Це третій проміжний звіт щодо виявлених порушень міжнародного гуманітарного права та міжнародного права прав людини, підготовлений в рамках ІМУ.
2. Звіт містить короткий огляд порушень у контексті збройного конфлікту, починаючи з 1 листопада 2022 року. Разом з тим, основна частина звіту зосереджена на конкретних питаннях, про які 119 свідків повідомили БДППЛ під час чотирьох моніторингових візитів, проведених з лютого по травень 2023 року. Звіт також ґрунтується на даних дистанційного моніторингу ІМУ з використанням методів розслідування з відкритих джерел та інформації, наданої установами Російської Федерації та України, а також іншими суб'єктами, зокрема організаціями громадянського суспільства, на яких є посилання у звіті.
3. БДППЛ встановило, що збройні сили Російської Федерації продовжували регулярно використовувати зброю вибухової дії з широкою зоною ураження у густонаселених районах, що призвело до численних жертв серед цивільного населення. Атаки на критично важливу енергетичну інфраструктуру України тривали до березня 2023 року, у той час як серйозні наслідки для гуманітарної ситуації відчуються і досі. З кінця квітня 2023 року Російська Федерація посилила обстріли цивільних об'єктів у житлових кварталах, особливо у столиці, Києві. Збройні сили України також обстрілювали мирні райони на окупованих Російською Федерацією територіях, хоча й у значно менших масштабах.
4. Гуманітарна ситуація продовжувала погіршуватися, особливо на сході та півдні країни в районах найжорстокіших бойових дій, де мешканці часто не мали змоги втекти від насильства, відчували брак або взагалі не мали доступу до основних послуг і стикалися зі зростанням мінної небезпеки в житлових районах.
5. Продовжували надходити повідомлення про позасудові страти, тортури та погані умови утримання українських військовополонених російською владою. Деякі повідомлення про жорстоке поводження з російськими військовополоненими з боку української влади також були задокументовані. БДППЛ проаналізувало відеозаписи, які, очевидно, демонструють вбивства військовополонених як російськими, так і українськими збройними силами.
6. Надходили численні повідомлення про свавільне позбавлення волі та насильницькі зникнення цивільних осіб на територіях окупованих Російською Федерацією. Жінки та чоловіки, очевидно, стали об'єктами таких затримань та зникнень за їх реальну чи уявну підтримку української влади. БДППЛ опитало 19 осіб, які

пережили безпідставні затримання та насильницькі зникнення у 2023 році, у тому числі 13 чоловіків і 6 жінок, а також родичів чотирьох осіб, які залишаються безпідставно затриманими. Згідно зі свідченнями, отриманими БДПЛ, катування та жорстоке поводження були широко поширені в місцях позбавлення волі та використовувалися для вимагання зізнань чи інформації або для того, щоб іншим чином примусити затриманих співпрацювати, а також для приниження, залякування чи покарання. Усі 19 постраждалих, опитаних БДПЛ, повідомили, що зазнавали тортур або жорстокого поводження. БДПЛ також отримало повідомлення про катування та жорстоке поводження щодо двох із чотирьох цивільних осіб, які залишаються безпідставно затриманими.

7. У 2023 році БДПЛ опитало 27 свідків, які повідомили про сексуальне насильство, пов'язане з конфліктом, з яких 16 (11 чоловіків і 5 жінок) зазнали його особисто. Постраждалі та свідки повідомили про зґвалтування, погрози зґвалтуванням та сексуальним насильством, сексуальні домагання (включно зі словесними домаганням шляхом принизливої лайки), ураження статевих органів електричним струмом та примусове оголення. Повідомляється, що сексуальне насильство, пов'язане з конфліктом, вчинялося проти жінок і чоловіків, цивільних осіб і військовополонених, переважно під час позбавлення волі.
8. БДПЛ збирано додаткові докази насильницького переміщення цивільного населення, у тому числі дітей, в межах і поза окуповані Російською Федерацією території України. Це включало самостійну евакуацію, коли цивільне населення було змушене тікати через жахливі умови, та «депортацію» окупаційною владою на територію, контрольовану українським урядом. Свідки детально розповіли БДПЛ про випадки, коли дітей не повернули батькам після перебування в оздоровчих таборах в Автономній Республіці Крим та місті Севастополі (Крим).
9. БДПЛ продовжувало отримувати повідомлення про незаконні обмеження права на свободу мирних зібрань і вираження думок на окупованих територіях. Повідомляється, що зібрання, які виступали з критикою Російської Федерації, розганялися із застосуванням надмірної сили, включаючи боеприпаси, а участь у таких протестах була пов'язана з випадками викрадення та насильницького зникнення. Окупаційна влада переслідувала інші форми інакомислення, зокрема публікації в соціальних мережах.
10. Свідки детально описали БДПЛ тривалі спроби влади Російської Федерації чинити тиск на мешканців окупованих територій з метою отримання паспортів Російської Федерації.
11. БДПЛ надає низку рекомендацій, закликаючи обидві сторони конфлікту вирішити питання, висвітлені у цьому звіті, а також поважати та забезпечувати дотримання міжнародного гуманітарного права та міжнародного права прав людини.